

De Onderzoeksraad voor Veiligheid

Nummer voorval: 2003077

Classificatie: Ernstig incident

ALGEMENE GEGEVENS VOORVAL

Datum voorval:	26-06-2003	Bemanning:	Twee, instructeur en leerling vlieger
Plaats voorval:	Groningen Airport Eelde	Passagiers:	Drie, waarvan twee leerling vliegers
Registratienummer:	PH-PTD	Letsel:	Geen
Type luchtvaartuig:	Piper PA-31-350 (Chieftain)	Lichtcondities:	Daglicht
Soort luchtvaartuig:	Tweemotorig propellervliegtuig		
Soort vlucht:	Navigatie trainingsvlucht		
Fase van de vlucht:	Landing		
Schade luchtvaartuig:	Aanzienlijk		

Omschrijving van het voorval

De PH-PTD, een Navajo Chieftain, was een achtpersoons tweemotorig propellervliegtuig. Het doel van de vlucht was een navigatie trainingsvlucht gevolgd door een aantal circuits met doorstart.

Voorin zaten een instructeur en een leerling vlieger. Op de tweede rij zat een leerling vlieger en op de derde rij nog een leerling vlieger, die vergezeld was van zijn echtgenote. Alle inzittenden waren voorafgaand aan de vlucht geïnformeerd over de veiligheidsinstructies en de werking van de nooduitgangen.

Na een probleemloos verlopen VFR navigatievlucht volgde een eveneens probleemloze doorstart op baan 05.

Het weer rond de luchthaven was geen factor van betekenis en er stond op het moment van het incident vrijwel geen wind. De volgende landing zou er een worden zonder gebruik van flaps. Volgens één van de inzittenden gezeten op de derde rij stoelen bleek het vliegtuig – gebaseerd op zijn waarneming van de PAPI¹ - op het eindnaderingsbeen enigszins laag te zitten, waarna wat meer vermogen werd geselecteerd. Bij het afronden werden de gashendels helemaal dicht geschoven. Het vliegtuig maakte een "gearup" landing en raakte met de staart als eerste de baan gevolgd door de rest van het vliegtuig. Het vliegtuig schoot over de baan wat rookontwikkeling veroorzaakte maar waarbij geen brand ontstond. Alle inzittenden konden het vliegtuig ongedeerd verlaten. De onderkant van de romp en beide propellers raakten beschadigd. Ten gevolge van het incident is de luchthaven ongeveer drie en een half uur gesloten geweest.

De PH-PTD na het incident (Bron: AEROPHOTO EELDE)

Onderzoek & Analyse

De Navajo Chieftain is uitgerust met een 'gear unsafe horn'. Deze claxon dient af te gaan wanneer met een gashendel minder dan 12 inches kwik inlaatdruk wordt geselecteerd op één of op beide motoren en het landingsgestel niet in de downlock staat. Geen van de vijf inzittenden had de claxon gehoord.

Normaal wordt aan de eis van minder dan 12 inches kwik inlaatdruk voldaan als een gashendel zich tegen de mechanische blokkering bevindt in de stand "gas dicht". Nader onderzoek leerde, dat de claxon pas na stevig doortrekken van de gashendels reageerde. De uit te oefenen kracht was zo groot dat het gehele bedieningskwadrant - waarop onder andere de gashendels waren bevestigd - bewoog op het moment dat de claxon afging. Tijdens de laatste 500-uurs inspectie was het systeem getest en in orde bevonden. De technische dienst van het vliegbedrijf heeft na het incident de afstellingen van beide gashendels visueel gecontroleerd en daarbij niets abnormaals geconstateerd. De afstelschroeven zaten nog op hun plaats. Mogelijk was de steun waarop de 'gear unsafe' schakelaar was gemonteerd lichtelijk verbogen maar dit is niet verder onderzocht.

Het incident werd veroorzaakt door het niet neerlaten van het landingsgestel. Het is onbekend of dit het gevolg was van het niet gebruiken van de "final checks" of het niet uitvoeren van de handelingen conform de "final checks". Een (goed) werkende 'landing gear unsafe' claxon had het incident mogelijk kunnen voorkomen. Helemaal zeker is dat niet omdat vrij lang is doorgevlogen met een verhoogd vermogen (mogelijk met meer dan 12 inches kwik inlaatdruk) waardoor de tijd tussen signalering van het probleem (afgaan van de claxon) en het maken van een doorstart wellicht onvoldoende was.

¹ PAPI – Precision Approach Path Indicator. Visuele dalingshoek aanwijzer. Een rij van vier lichteenheden, die gezien in de vliegrichting – aan de linkerkant van een landingsbaan in één lijn, op onderling gelijke afstand, loodrecht op de lengteas van deze baan zijn geplaatst.